

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ: ΤΟ CITY ΑΝΑΝΕΩΝΤΑΙ

Vers
la banque
depuis 2000
La multigestion
se développe
Euro et métiers
bancaires

Από την άνοδο
των Εργατικών
στην εξουσία,
το τοπίο των βρετανικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αναμορφώνεται.

Πιστοί στη φάμη τους ως ρεαλιστές, οι Βρετανοί προοπαθούν να εδραιώσουν το Σίτυ ως πρώτο ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό κέντρο, ενώ αφίνουν ανοικτή τη δυνατότητα για μια συμμετοχή στο δεύτερο κύμα του ευρώ.

Σε διάστημα μερικών ετών, πολλά γεγονότα επέσυραν την προσοχή πάνω στην εποπτεία του βρετανικού τραπεζικού ουσιόματος. Μετά την πτώχευση της τράπεζας Barings, ο πρώτην υπουργός Οικονομικών Kenneth Clarke υπέβαλε το καλοκαίρι του 1995 στο Κοινοβούλιο οχητική έκθεσην. Σ' αυτήν, υπενθύμιζε τις δυσκολίες ελέγχου των θυγατρικών που είναι εγκατεστημένες στο εξωτερικό, όπως και αυτές της εξακρίβωσης των πελατών, όταν οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω των νέων χρηματοοικονομικών μέσων ή μέσω των διαχειριστών κεφαλαίων. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη του ανταγωνισμού λόγω της εμφάνισης των building societies⁽¹⁾, που έχασαν τον αρχικό χαρακτήρα τους, ή των μεγάλων εμπορικών αλυσίδων (Tesco, Sainsbury's, Virgin) έκανε ορισμένες τράπεζες λιγότερο προσεκτικές στις χορηγήσεις τους, με αποτέλεσμα να υποχρεωθεί η Τράπεζα της Αγγλίας να τις επαναφέρει μερικές φορές στην τάξη στο θέμα του ελέγχου των κινδύνων.

Η ίδια η εποπτεία της Τράπεζας της Αγγλίας δεν διέφυγε της εξέτασης, κυρίως με την ευκαιρία του σκανδάλου της πώλησης των ιδιωτικών ουντάξεων από

ορισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Απαντώντας στις επικρίσεις, η Τράπεζα της Αγγλίας διατείνεται ότι ο απολογισμός της δράσης της πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις δυσκολίες αυτής της εποπτείας, εφόσον η Τράπεζα οφείλει να ελέγχει περίπου πεντακόσια ιδρύματα από τα οποία πάνω από τα μισά δεν είναι βρετανικά. Η Τράπεζα υποστηρίζει κυρίως ότι κατόρθωσε να αποφύγει ουσιαστικά παραπτώματα και υπενθύμιζε ότι, στις σπάνιες περιπτώσεις πτωχεύσεων, κανένας καταθέτης δεν έχασε τα χρήματά του. Εξ άλλου, στόχος της αποστολής που έχει ανατεθεί στην Τράπεζα της Αγγλίας δεν ήταν τυπικά “η προστασία των καταθετών των τραπεζών;”

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Μόλις ανέλαβαν την εξουσία το Μάιο του 1997, οι Εργατικοί αποφάσισαν να παραχωρίσουν μια μερική ανεξαρτησία στην Τράπεζα της Αγγλίας, ενώ της αφαίρεσαν την ευθύνη της ρύθμισης του τραπεζικού ουσιόματος. Αυτή έχει εφεξής ανατεθεί στην αρμόδια αρχή για τον έλεγχο των αγορών, τη Securities and Investment Board (SIB), η οποία ενισχύθηκε και αναβαπτίσθηκε FSA, Financial Services Authority (βλ. πλαίσιο).

Υπό την αιγίδα του υπουργού Οικονομικών Brown, που συνηγορεί υπέρ μιας παραδειγματικής μεταρρύθμισης για να τονωθεί η εμπιστοσύνη των επεν-

⁽¹⁾ Bλ. Banque, février 1998, E. Bokspan: “La démutualisation des building societies”.

δυτών, το βρετανικό κοινοβούλιο θα επανεξετάσει το νόμο του 1986 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών πιθανώς πριν από το έτος 2000. Οντως, από τη στιγμή που οι διαφορές μεταξύ των παραδοσιακών δραστηριοτήτων τείνουν να αμβλύνονται (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες, εταιρίες τίτλων), είναι απαραίτητο να αναμορφωθούν και να απλοποιηθούν τα ρυθμιστικά όργανα και ο εποπτικός έλεγχος των πράξεων να συγκεντρωθεί στα χέρια ενός μοναδικού οργάνου. Με αυτόν τον τρόπο, η εικόνα του Σύνταγματος θα επρεπε να επωφεληθεί. Πάντως, μετά την ψήφιση των νομοθετικών κειμένων σχετικά με το καθεστώς της, η Τράπεζα της Αγγλίας θα διατηρήσει τις αρμοδιότητές της για τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος στο σύνολό του. Στην πράξη, η νοοτροπία ελέγχου της Τράπεζας της Αγγλίας, που αποδίδει μεγάλη σημασία στη λεπτομερή γνώση των επιχειρήσεων και σε μια προσαρμοσμένη προσέγγιση της διεύθυνσης των επιχειρηματικών υποθέσεων, θα έπρεπε να υπεριοχύσει μέσα στο FSA σε σχέση με την πιο άκαμπτη νοοτροπία μερικών παλαιών οργανισμών αυτορρύθμισης. Οι περιοσότερες υπεύθυνες θέσεις στο νέο ρυθμιστικό όργανο έχουν όντως ανατεθεί σε πρώην ιθύνοντες της Τράπεζας της Αγγλίας, αρχίζοντας από τον πρόεδρο του FSA, Howard Davies, πρώην υποδιοικητή της τράπεζας.

Οι όροι λειτουργίας του νέου οργάνου θα διευκρινισθούν κατά τη διάρκεια των επομένων μηνών. Οι αρμοδιότητές του πάντως θα πρέπει να είναι σημαντικότερες και να περιλαμβάνουν ακόμη και τη δυνατότητα επιβολής προστίμων. Με στόχο την τόνωση της εμπιστοσύνης των αγορών, την ενημέρωση του κοινού, την προστασία των καταναλωτών και τη μείωση των οικονομικών εγκλημάτων, το νομοσχέδιο προβλέπει κυρίως τη δημιουργία ενός δικαστηρίου για την υποβολή

εντάσεων και το διορισμό ενός τραπεζικού μεσολαβητή, όπως επίσης και τον προσδιορισμό ενός πλαισίου για την πώληση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών μέσω Internet.

Το σύστημα, το οποίο μέχρι τώρα ήταν πολύ διαπομπένο και βασιζόταν στην αρχή της αυτορρύθμισης, αναμορφώνεται εκ βάθρων για να τεθεί τέρμα στο διαχωρισμό των χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων και να παρέχεται μια καλύτερη συνολική εξυπηρέτηση στους ιδιώτες και στους επαγγελματίες. Οι διάφορες ελεγκτικές αρχές, οι οποίες όριζαν τους δικούς τους κανόνες λειτουργίας και παρακολουθούσαν η κάθε μια έναν περιορισμένο αριθμό δραστηριοτήτων, υπόκεινται στην εποπτεία του SIB.

Οπότε, οι 1100 εταιρίες επενδύσεων πήξανται απ' ευθέας από την Investment Management Regulatory Organization (IMRO), οι 4000 επιχειρήσεις χρηματοοικονομικών συμβούλων από την Personal Investment Authority (PIA), οι επαγγελματίες των αγορών

από την Securities and Futures Authority (SFA). Στο μέλλον, αυτά τα ρυθμιστικά όργανα – περίπου δέκα συνολικά –, όπως και η αρμόδια ελεγκτική υπηρεσία στην Τράπεζα

της Αγγλίας, συγχωνεύονται.

Γενικά, οι ενδιαφερόμενοι είναι ικανοποιημένοι επειδή εφ' εξής θα αντιμετωπίζουν ένα μοναδικό όργανο αντί να είναι υποχρεωμένοι να απευθύνονται σε περίπου δέκα υπηρεσίες με αρμοδιότητες και κανόνες ελέγχου διαφορετικούς. Πάντως, οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στο FSA φαίνονται ιδιαίτερα σημαντικές, ενώ η δυνατότητα προσφυγής σ' ένα δικαστήριο για ένοταση, η οποία προβλέπεται από το νομοσχέδιο, δεν έχει ακόμη αποσαφνισθεί. Περιορισμένο σ' ένα συμβουλευτικό ρόλο, το φόρουμ των επαγγελματιών του χρηματοοικονομικού τομέα, που συστάθηκε πρόσφατα, θα έχει μόνο μικρό αντίθαρο, αν το σύνολο των αρμοδιοτήτων του FSA κατοχυρωθεί

από το νόμο. Ενώ υποστηρίζει ότι καμιά αρμοδιότητά του δεν θα παραβιάζει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκπρόσωποι του FSA οκοπεύουν να επισκεφθούν προσεχώς πολλές πόλεις της Μεγάλης Βρετανίας για να εξηγήσουν το ρόλο του και να απαντήσουν στα ερωτηματικά του κοινού.

ΝΕΟΣ ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ενα άλλο θέμα το οποίο δεν έχει διευκρινισθεί μέχρι σήμερα αφορά τη συγκεκριμένη θέση και ρόλο της Τράπεζας της Αγγλίας (βλ. πλαίσιο στην επόμενη σελίδα).

Η μεταρρύθμιση του υπουργού Brown περιορίζει συνεπώς τη δράση της Τράπεζας στη διαχείριση της νομιματικής πολιτικής και στην ευθύνη για τη γενική χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Καθίσταται όμως όλο και δυσκολότερο να προσδιορισθεί τι ακριβώς είναι μια “τράπεζα” και συνεπώς να οριοθετηθούν τα όρια παρέμβασης ανάμεσα στην Τράπεζα της Αγγλίας

στον τομέα της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας αφ' ενός, και εκείνης του FSA αφ' ετέρου. Για να εξασφαλισθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, ο διοικητής δεν θα ώφειλε να εξακολουθήσει να εποπτεύει τις τράπεζες; Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η FED δεν είναι μόνο υπεύθυνη για τη νομιματική πολιτική, αλλά επίσης και σε μεγάλο βαθμό για την τραπεζική εποπτεία. Πράγματι, ο διοικητής δεν απέκρυψε ότι κρίνει επωφελή αυτόν τον διαχωρισμό, κυρίως επειδή θεωρεί ότι αυτό το εποπτικό έργο απέδωσε, στο παρελθόν, πολύ μεγάλη σημασία στην προστασία του καταναλωτή, που δεν περιλαμβάνεται στις ουσιαστικές και φυσικές λειτουργίες μιας κεντρικής τράπεζας και που κινδυνεύει να οδηγήσει σε υπερπροστασία ορισμένων θεομάρων και να απαλλάξει ολόκληρο το ούστημα από την υπευθυνότητά του. Ενα “Memo-

randum of Understanding” υπογράφηκε μεταξύ της Τράπεζας, του FSA και του θησαυροφυλακίου ούτως ώστε να προσδιορισθούν τα όρια αυτού του νέου καταμερισμού των εργασιών.

Η Τράπεζα της Αγγλίας γνωστοποίησε ότι οκοπεύει να συγκεντρώσει τις προσπάθειές της στην ανίχνευση και τον περιορισμό του χρηματοπιστωτικού κινδύνου του ουσιάτιμος, λόγω της ευθύνης της στον τομέα της νομιματικής σταθερότητας. Πρώτα, θα προσπαθήσει να μειώσει τους κινδύνους των ουσιημάτων πληρωμών και διακανονισμών, με τη χρήση των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής. Κατόπιν, δεν αποκλείει δική της παρέμβαση δανειοδότησης στην ακραία περίπτωση όπου μια προβληματική τράπεζα κινδυνεύει να προκαλέσει στην κεντρική τράπεζα οικονομική ζημία, δια μέσου μιας αλυσιδωτής πτώχευσης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία είναι κατά τα άλλα βιώσιμα. Τέλος, θα προσπαθήσει να διαφυλάξει τη μακρο-οικονομική νομιματική σταθερότητα.

“Ο διοικητής δεν θα ώφειλε να εξακολουθήσει να εποπτεύει τις τράπεζες;”

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Διότι πέρα από τις τεχνικές προσαρμογές, τα σημαντικότερα ζητήματα αφορούν τις επιπτώσεις των προσφάτων αποφάσεων πάνω στην άσκηση της βρετανικής οικονομικής πολιτικής. Μέσα σ' ένα κλίμα αβεβαιότητας ως προς τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες εξελίξεις, αρχίζουν να εμφανίζονται τα σημάδια μιας έντασης ανάμεσα στους διάφορους πρωταγωνιστές.

Με διαδοχικές μειώσεις του βασικού επιτοκίου

ΜΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

που ανερχόταν σε 7,50% τον Ιούνιο 1998, το εκδοτικό ίδρυμα επεδίωξε μια αύξηση των τιμών λιανικής πώλησης του επιπλέου των 2,5%, ενώ προσπάθησε να εξομαλύνει τις συγκυριακές εξελίξεις. Παρά την πτώση που άρχισε το Νοέμβριο, και μείωσε το επιπλέον αυτό στο 6,75%, αυτό παραμένει ακόμη κατά πολύ υψηλότερο των γαλλικών και γερμανικών επιτοκίων.

Εκτός από τους τεχνικούς στόχους, τίθεται το θέμα των όρων της νομισματικής πολιτικής, και κυρίως του ρυθμού με τον οποίο θα υλοποιηθεί ο στόχος του πληθωριομού που ορίθηκε από την κυβέρνηση για τα επόμενα δύο χρόνια. Σε μια χώρα όπου το επίπεδο της ανεργίας παραμένει συγκριτικά αρκετά χαμηλό, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να κρίνει κανείς την πολιτική του καθορισμού της τιμής αγοράς του χρήματος βραχυπρόθεσμα, με ουνέπεις απαραπτώτως θεαματικές. Στην πράξη, η επιτροπή νομισματικής πολιτικής φαίνεται ότι θεώρησε ότι οι επιδόσεις της λίρας εξαρτώνται περισσότερο από τις αβεβαιότητες του ευρώ παρά από την ελκυστικότητα των βρετανικών επιτοκίων. Ως προς το θέμα αυτό, οι Βρετανοί παρακολουθούν με πολύ μεγάλη προσοχή την εξέλιξη της στάσης αυτών που λαμβάνουν αποφάσεις και της κοινής γνώμης της ππειρωτικής Ευρώπης σε σχέση με το ρόλο των εθνικών κεντρικών τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ενέχει ιδιαίτερη σημασία η απίχνη των πρώτων δηλώσεων του Γερμανού υπουργού Οικονομικών σχετικά με τις ευθύνες της Bundesbank στον τομέα της απασχόλησης. Η ίδια η Τράπεζα της Αγγλίας, η οποία τώρα

Η Τράπεζα της Αγγλίας, που ιδρύθηκε το 1694 με Βασιλική Χάρτα και εθνικοποιήθηκε το 1946, γνωρίζει μια πραγματική επανάσταση: ανεξάρτητη στον καθορισμό των επιτοκίων από την άνοιξη του 1997, χάριει μιας λειτουργικής ανεξαρτησίας χάρη στην επιτροπή νομισματικής πολιτικής που αποτελείται από το διοικητικό, τους δύο υποδιοικητές και έξι ανεξάρτητες προσωπικότητες εκ των οποίων δύο ορίζονται από το διοικητικό και τέσσερις από τον υπουργό Οικονομικών. Ο παρατηρητής από το υπουργείο Οικονομικών δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Ο καθορισμός των στόχων ως προς τον πληθωρισμό παραμένει το προνόμιο της πολιτικής εξουσίας. Γενικά, οι συνθήκες αυτής της νέας ανεξαρτησίας δεν είναι ακριβώς αυτές που προβλέπονται από τη Συνθήκη του Maastricht.

δέχεται τα πυρά των επικρίσεων της κοινής γνώμης, αποδίδει όλο και μεγαλύτερη σημασία στην εικόνα την οποία προβάλλει.

Εύλογο είναι ότι ένα από τα πιο περίοπτα μέλη της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής ο Dr de Arne Julius επεσήμανε πρόσφατα⁽²⁾ ότι η διάρκεια και η αξιοποστία της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας εξαρτώνται τόσο από την υποστήριξη της κοινής γνώμης όσο και από την οικο-

νομική αξιολόγηση των τραπεζιών της κεντρικής τράπεζας.

Επίσης, ενώ δημοσιεύει το δέκατο οδηγό της που απευθύνεται στα ιδρύματα του Σίτυ, ούτως ώστε να τα προετοιμάσει για τα προβλήματα που σχετίζονται με την εισαγωγή του ευρώ, η τράπεζα μόλις αποκάλυψε στον Τύπο γενικά το στρατηγικό της σχέδιο για τις πρώτες μέρες του 1999 για να βοηθήσει το κέντρο του Λονδίνου να στηρίξει την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος.

Τελικά, ο κόσμος αλλάζει ταχύτατα γύρω απ' αυτήν που ο διοικητικός της δεν αποκαλεί πλέον "γηραία κυρία" αλλά "γοπτευτική νεαρά κυρία" της Threadneedle Street.

⁽²⁾ "Le ciblage de l'inflation et les prévisions d'inflation: deux versants d'une même médaille?" Mervyn King "La cible de l'inflation sur 5 ans" Bulletin de la Banque d'Angleterre, novembre 1997.